

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 321/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., P., a V. R., V., zastúpených advokátom JUDr. K. V., P., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 26/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. a V. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2009 doručená sťažnosť J. S. (ďalej len „sťažovateľ“) a V. R. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 26/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľovho syna R. S. začalo v marci 2003 na okresnom súde konanie o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a Mestom P. (týkajúcej sa predaja bytu vo vlastníctve Mesta P. sťažovateľovi ako jeho nájomcovi), ktoré bolo vedené pod sp. zn. 11 C 264/2003. Podľa sťažovateľa jeho syn, resp. jeho bývalá manželka, po rozvode manželstva a odsťahovaní sa do Českej republiky o predmetný byt nejavili žiaden záujem, až pokiaľ nepodpísali splnomocnenie pre JUDr. B., ktorá pracuje v bytovom podniku a „*má perfektné informácie o voľných bytoch, resp. o odpredajoch takýchto bytov*“. Sťažovateľ túto ich spoluprácu nazýva „*komplotom*“, ktorý súdy počas celého súdneho konania tolerovali, o čom svedčí podľa sťažovateľa i to, že „*vykonané dokazovanie i napriek značným rozporom, jednostranne aplikovali v neprospech sťažovateľa..., podporovali špekulatívny návrh JUDr. B. ..., odmietli akceptovať i objektívne stanovisko a dôkazy predložené... mestom P...., že napadnutá kúpna zmluva je platná, lebo sťažovateľ... splnil všetky zákonné atribúty*“.

Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd ho v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 264/2003 „*nikdy dôkladne neoboznámil so všetkými dôkazmi*“ ani mu na pojednávaní, „*na ktorom bol prítomný, neprečítal čestné vyhlásenia susedov*“, a napokon, že jeho „*výpoveď bola zaprotokolovaná v úplne inom zmysle, ako v skutočnosti vypovedal*“.

Sťažovateľ argumentujúc „*novými dôkazmi*“ podal návrh na obnovu konania (vo vzťahu k napadnutému konaniu) poukazujúc na tú skutočnosť, že „*dôkazy v konaní 11 C 264/2003 predložené žalovaným v 1. rade (synom sťažovateľa, pozn.) boli vykonštruované*“. Preto sťažovateľ žiadal okresný súd o povolenie obnovy konania odvolávajúc sa na existenciu skutočností a dôkazov, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní. Keďže jeho návrh na povolenie obnovy konania bol právoplatne zamietnutý, sťažovateľ je toho názoru, že súdy oboch stupňov mu tým, že „*nebrali do úvahy nové skutočnosti a dôkazy*“, odňali právo konať pred súdom.

Sťažovatelia v odôvodnení svojej sťažnosti konštatujú, že opísaným postupom „*súdov oboch stupňov*“ bolo porušené aj ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základné právo na nedotknuteľnosť obydľia podľa čl. 21 ústavy (tým, že sťažovateľ

prišiel konaním súdov o „*strelu nad hlavou*“), základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základné právo na prerokovanie vecí v ich prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (tým, že súdy o návrhu na obnovu konania rozhodli v ich neprítomnosti formou uznesenia, a preto sa nemohli vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom).

V. R. tvrdiac, že mu bolo odňaté „*ústavné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, si svoje nároky riadne uplatňovať pred súdom* (tým, že okresný súd rozhodol o nepripustení jeho vstupu do konania o neplatnosť kúpnej zmluvy, pozn.) *a následkom toho nemohol byť ani účastníkom konania o obnovu súdneho konania č. k. 14 C 26/2008*“, solidárne pripojil k tejto sťažnosti aj čestné vyhlásenie podpísané oboma sťažovateľmi, v ktorom je okrem iného uvedené: „*obaja súhlasíme, aby okrem p. J. S. účastníkom konania na Ústavnom súde v Košiciach bol aj p. V. R. ..., lebo OS v Prešove mu v konaní 11 C 264/03 znemožnil byť účastníkom konania i napriek tomu, že v tom čase bol platným vlastníkom bytu č. 1 v P.*“.

Ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľov sa sústreďuje hlavne na konanie vedené pod sp. zn. 11 C 264/2003 (t. j. pôvodné konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy), keď prevažná časť sťažnosti je venovaná podrobnému opisu tohto konania a vytýkaniu procesných pochybení okresného súdu, a iba stručne sa venujú odôvodneniu vo vzťahu k namietanému porušeniu ich označených základných práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci ich sťažnosti po predbežnom prerokovaní sťažnosti takto rozhodol:

„1. Ústavný súd vyslovuje, že nezákonným konaním Okresného súdu v Prešove v konaní 14 C 26/2008 došlo k porušeniu ústavného práva na prerokovanie vecí zákonným spôsobom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Prešove prikazuje, aby v konaní 14 C 26/2008 konal zákonným spôsobom.

3. *Sťažovateľovi J. S. a V. R. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 €, ktoré je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

4. *J. S. a V. R. priznáva náhradu trov konania vo výške 289,74 €, ktoré je Okresný súd v Prešove povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. K. V. ..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*“

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že:

- napadnuté konanie je konanie o návrhu na obnovu konania, v ktorom sťažovateľ právne zastúpený advokátom JUDr. K. V. (ďalej len „právny zástupca sťažovateľa“) je navrhovateľom a odporcami sú R. S. (syn sťažovateľa) a Mesto P.,
- proti zamietajúcemu uzneseniu okresného súdu sp. zn. 14 C 26/2008 z 27. marca 2009 podal právny zástupca sťažovateľa odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením sp. zn. 3 Co 77/2009 z 3. júna 2009 tak, že napadnuté prvostupňové uznesenie potvrdil,
- prvostupňové uznesenie v spojení s potvrdzujúcim uznesením odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2009,
- vo veci bolo 30. júla 2009 podané právnym zástupcom sťažovateľa dovolanie.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

V nadväznosti na uvedené považoval ústavný súd výhrady proti postupu krajského súdu obsiahnuté iba v texte sťažnosti (pričom v jej petite sa proti nemu nedomáhali žiadnych nárokov), ako aj ich strohé konštatovanie týkajúce sa porušenia ich základného práva podľa čl. 20 a čl. 21 ústavy iba za súčasť odôvodnenia sťažnosti v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Predmetom sťažnosti je preto len tvrdenie sťažovateľov, že postupom okresného súdu v konaní o obnove konania vedenom pod sp. zn. 14 C 26/2008 došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy vo vzťahu k V. R.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že účastníkom napadnutého konania o obnove konania bol iba sťažovateľ a odporcovia (syn sťažovateľa R. a Mesto P.).

Keďže sťažnosť ústavnému súdu podal aj V. R., ktorý nebol účastníkom napadnutého konania, v ktorom namieta porušenie svojich označených základných práv, bolo ju potrebné odmietnuť vo vzťahu k nemu ako sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 26/2008

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02).

Podľa § 201 Občianskeho súdneho poriadku účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ mal v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na ochranu práv, ktoré mali byť uznesením, resp. napadnutým postupom okresného súdu podľa jeho názoru porušené. Týmto účinným prostriedkom bolo odvolanie, ktoré sťažovateľ aj podal. Oprávnenie krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému postupu okresného súdu, keďže ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc iba vtedy, ak sťažovateľ nemal inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv, teda ak sťažnosť smeruje proti tomu orgánu verejnej moci, ktorý rozhodoval v namietanej veci v poslednom stupni.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu „Ak o závažných procesných pochybeniach, ktorými sa porušujú aj niektoré zo základných práv alebo slobôd, je oprávnený a povinný rozhodnúť všeobecný súd na základe riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov upravených v príslušnom procesnom poriadku, je právomoc ústavného súdu pred ich vyčerpaním vylúčená“ (IV. ÚS 10/02).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho označených základných práv postupom okresného súdu v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci.

Pretože sťažnosť ako celok bola odmietnutá, ústavný súd sa už nemohol zaoberať ďalšími požiadavkami sťažovateľov uplatnenými v návrhu na rozhodnutie vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2009